

УДК 338

Lityuga.Yulia@gmail.com

Литюга Юлія Володимирівна

к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки підприємств, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, м. Київ

Lityuga Yulia

Ph.D in economic sciences, Associate Professor, Associate Professor, Vadym Hetman Kyiv National Economic University, Kyiv

СУЧАСНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ІННОВАЦІЙ

MODERN TOOLS OF INNOVATION RISK MANAGEMENT

Проаналізовано сутність ризиків інноваційної діяльності. Представлено сучасні методи та інструменти управління ризиками інновацій підприємства.

Ключові слова: методи управління ризиком, локалізація, диверсифікація, компенсація та страхування ризику інноваційної діяльності

The essence of the risks of innovation. Presented by modern methods and tools of risk management in innovation company.

Keywords: methods of risk management, localization, diversification, risk compensation and insurance innovation

Як відомо, всі інновації є ризикованими за своєю природою, а отже в умовах інноваційного розвитку необхідно очікувати помітного збільшення ризиків.

Існує пряма залежність між ризиком і новизною інновацій: найвищий ризик мають проривні інновації, а найнижчий — комплексні поступові. У період генерації ідеї та проведенні науково-дослідних робіт ризик інновацій дуже високий (0,6—0,9). З початком практичної реалізації інновації та її комерціалізації ризик починає скорочуватись і досягає свого мінімального значення у момент повернення інвестицій, зберігаючи його до стадії уповільнення зростання обсягів виробництва. Далі ризик інновацій знову починає стрімко зростати до 1.

Отже, враховуючи високий ступінь впливу ризику на інноваційну діяльність, питання вибору інструментів і методів управління цими специфічними ризиками є надзвичайно актуальним для підприємства.

Серед сучасних методів управління ризиками інноваційної діяльності найпоширенішими та найдієвішими є локалізація, диверсифікація, компенсація, страхування.

Методи локалізації ризику використовують у тих випадках, коли вдається досить чітко і конкретно виокремити й ідентифікувати джерела ризику. Виділивши економічно найнебезпечніший етап або ділянку діяльності, можна зробити його контрольованим і таким чином знизити рівень фінального ризику підприємства. Подібні методи застосовуються багатьма великими промисловими підприємствами при впровадженні інноваційних проєктів, освоєнні нових видів продукції, комерційний успіх яких викликає великі сумніви. Як правило, це такі види продукції, для освоєння яких потрібні інтенсивні НДДКР або використання новітніх наукових досягнень, наприклад через використання нейронних мереж. Методи локалізації логічно доповнювати методами лімітування ризиків через встановлення граничного їх значення на кожному рівні.

Метод дисипації полягає у розподіленні або перекладанні загального ризику між учасниками, зацікавленими в успіху інновацій. Інноваційне підприємство також може диверсифікувати ринки збуту, закупівлю сировини і матеріалів, вкладення ризикових активів. Так, диверсифікація ринку збуту передбачає вихід на різні сегменти ринку, що в разі зниження попиту на одному з них, істотно не вплине на загальну виручку підприємства. При цьому потрібно прагнути до рівномірного розподілу часток кожного контрагента в загальному обсязі випуску, щоб відмова кількох з них не зірвала програму комерціалізації інновацій в цілому.

У галузі формування інноваційного портфелю підприємства, методи диверсифікації ризику рекомендують віддавати перевагу реалізації одночасно кількох проєктів з відносно невеликими капіталовкладеннями, а ніж програмам, що складаються з єдиного інноваційного проєкту, який поглинає всі резерви підприємства. Найбільше зростання досягається за рахунок постійного потоку додаткових інновацій, які частіше є економічно передбачуваними. Успішність радикальних інновацій низька — менш ніж на 10 %, а можливі збитки можуть призвести до банкрутства.

Методи компенсації ризику припускають створення механізмів попередження загроз. До них відносяться стратегічне планування, прогнозування зовнішньої економічної ситуації, моніторинг соціально-економічної та нормативно-правового середовища.

Метод страхування ризику полягає у створенні спеціального фонду засобів (страхового фонду) і його використання (розподіл і перерозподіл) для подолання і відшкодування різного

роду втрат збитку, викликаних несприятливими подіями, шляхом виплати страхового відшкодування і страхових сум. За допомогою страхування інноваційне підприємство може мінімізувати практично всі майнові, а також кредитні, комерційні та виробничі ризики.

Література

1. Абдулаева З. И. Стратегический анализ инновационных рисков / З.И. Абдулаева, А.О. Недосекин. — СПб.: Изд-во Политехн. университета, 2013. — 150 с.
2. Грачева М.В., Ляпина С.Ю. Управление рисками в инновационной деятельности. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2010. — 351 с.
3. Куликова Е.Е. Управление рисками: инновационный аспект. — М.: Бератор-Паблишинг, 2008. — 112 с.
4. Немцев В.Н. Новые аспекты риск-менеджмента предприятия в условиях инновационного развития // Экономические исследования. — 2011. — №4. — С. 3.
5. Anderson E.J. Business Risk Management // Models and Analysis. Wiley, 2013. — 384 p.

УДК 303.01:338.3.01

oksana_lyushenko@kneu.edu.ua

Люшенко Оксана Іванівна
асистент кафедри
економіки підприємств
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
Україна

Lyushenko Oksana I.
Assistant Department of business economics, SHEI
«Kyiv National Economic University after named
Vadym Hetman», Ukraine

ЕКОНОМІЧНА СТІЙКІСТЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇХ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

ECONOMIC STABILITY OF ENTERPRISES FUNCTIONING IN CONTEXT OF ECOLOGICAL SAFETY PROVIDING

Анотація. Визначено принципи механізму оцінки стійкості розвитку підприємства. Обґрунтовано доцільність дотримання екологічної безпеки підприємства.

Ключові слова: економічна стійкість, ресурси стійкості, зовнішня стійкість, внутрішня стійкість, економічна безпека, екологічна безпека

Summary. Clarified the principles of enterprise stability measuring mechanism. Grounded the practicability of the enterprise environmental safety compliance.

Key words: economic stability, resources of stability, external stability, internal stability, economic safety, ecological safety

Управління економічною стійкістю первинної ланки економіки — підприємства — є основою стратегії стійкого розвитку економіки України. Саме підприємства здійснюють безпосередній вплив на всі елементи сталого розвитку країни та заслуговують найбільшої уваги при вивченні даної проблеми. Тому вдосконалення теорії та практики управління стійкістю розвитку промислових підприємств є особливо актуальним.

Стійкість функціонування підприємства — це певний спосіб його функціонування, який забезпечується перетвореннями внутрішнього середовища підприємства з метою самозбереження і відтворення соціально-економічних процесів шляхом гармонізації взаємин із зовнішнім середовищем.

Механізм оцінки стійкості розвитку підприємства базується на певних принципах:

1) урахування взаємозумовленості розвитку підсистем підприємства (економічної, виробничої, соціальної, екологічної), що спирається на важливість дотримання балансу розвитку всіх підсистем підприємства і означає, що інтегральна оцінка стійкості розвитку повинна охоплювати всі сфери діяльності промислового підприємства;

2) досягнення стійкості динаміки розвитку підприємства та економічної ефективності, соціальної стабільності, ризикозахищеності і екологічної безпеки. Принцип полягає у визначенні рівня стійкості розвитку підприємства з урахуванням значень інтегрованих показників стійкості розвитку його підсистем;

3) пріоритетності кінцевої мети, який полягає у виявленні ресурсів стійкості розвитку підприємства. Згідно з цим принципом інтегральна оцінка стійкості розвитку промислового підприємства повинна дати достовірну інформацію про значення економічних, соціальних, ризикових і екологічних показників, а на їх основі — про вплив управління на рівень стійкості розвитку підприємства. У результаті виявляється необхідність розробки управлінських рекомендацій, спрямованих на підвищення стійкості промислового розвитку.